

Juryrapport Mr. J. Dutilhprijs 2016

Het is alweer de twaalfde keer dat we de Mr. J. Dutilhprijs mogen uitreiken, de tweejaarlijkse prijs voor het beste boek over de geschiedenis van Rotterdam dat in de voorafgaande periode is verschenen.

De prijs is vernoemd naar mr. Jacques Dutilh die in 1992 afscheid nam als voorzitter van het Historisch Genootschap Roterodamum. Als dank voor zijn onvermoeibare inzet en passie voor de stad en haar levendige geschiedenis besloot de stichting hem in 1992 te eren met de instelling van de onderscheiding die zijn naam draagt.

De Mr. J. Dutilhprijs wordt toegekend aan de auteur van een werk dat een breed publiek weet te bereiken, en niet enkel vakgenoten of academici. Het boek in kwestie moet een ruime verspreiding kennen en — maar dat spreekt vanzelf — goed leesbaar zijn. Boeken geschreven in opdracht en gedenk- en jubileumuitgaven zijn uitgesloten van deelname, evenals uitgaven in eigen beheer en boeken waaraan meerdere auteurs hebben geschreven.

Behalve een sculptuur, ontworpen door kunstenaar Joep van Lieshout, ontvangt de winnende auteur een bedrag van zesduizend euro dat beschikbaar wordt gesteld door de J.E. Jurriaanse Stichting.

De jury die zich de afgelopen periode onder mijn voorzitterschap over de werken heeft gebogen bestond uit Frank van Dijk, Paul van de Laar, Eeva Liukku, Michiel van Ravesteijn en Arno Snoek. Ingrid de Jager heeft als secretaris alle werkzaamheden van de jury in goede banen geleid. Mark Hoogstad heeft in deze periode helaas de jury moeten verlaten vanwege tijdgebrek.

Want tijd heeft de jury wel nodig gehad. De prijs die in 2016 wordt uitgereikt heeft betrekking op historische publicaties over Rotterdam in de jaren 2014 en 2015. Na een voorselectie leverde dit een longlist op van maar liefst twintig publicaties die de jury moest doorploegen. We zijn de uitgevers ook dankbaar dat ze bereid waren om de jury van boeken te voorzien.

Wat viel in deze periode in het algemeen op?

Dit jaar vierde Rotterdam 75 jaar wederopbouw. De wederopbouwperiode en de kunst en architectuur die eruit voortkwamen krijgen nog steeds veel aandacht. Zo beschrijven Susan Hogervorst en Patricia van Ulzen hoe in Rotterdam de herdenking en herinnering aan het bombardement en de verloren stad vorm heeft gekregen in *Rotterdam en het bombardement: 75 jaar herinneren en vergeten*. Anne Jongstra en Arie van der Schoor maakten met *Rotterdam in de Wederopbouw* een publieksvriendelijk boek met veel mooie archiefbeelden. In het jaar dat de concertzaal de Doelen zijn vijftigjarig bestaan vierde, kreeg de jury een boek over het werk van de gebroeders Kraaivanger te lezen. Maar ook veelzijdige wederopbouwkunstenaar Louis van Roode werd geëerd met monografie.

Ondanks, of misschien wel dankzij, het feit dat Rotterdam een stad is die snel verandert, is de stadsgeschiedenis nooit ver weg. Net nu het nieuwe Centraal Station een vaste plek in de hoofden en harten van Rotterdammers verovert, verscheen een biografie van de architect van het oude station, Van Ravesteyn.

Dat de stad is gemaakt door mensen, bleek uit het aantal biografieën over prominente Rotterdammers die de longlist hebben gehaald. Naast de hiervoor genoemde personen was er ook een uitgebreide biografie over het leven van de zakenman Anton Kröller en één over Dirk Hannema, directeur van het Museum Boijmans.

Met plezier hebben we ook publicaties gezien die zich niet lieten beperken door zoiets arbitrairs als een afgebakende periode, maar een poging deden de gehele stadsgeschiedenis samen te vatten, zoals het boek *Rotterdam* van Jan Oudenaarden en Rien Vroegindeweyj. Ook zal de passie en gedetailleerde encyclopedische kennis van het boek *De geschiedenis van Feyenoord deel 1* menig fan kunnen bekoren

5 genomineerden, in alfabetische volgorde:

Uit de longlist van twintig titels werden niet minder dan vijf genomineerd voor de prijs. Twee keer moest een jurylid zich onthouden van stemming. Eenmaal omdat het onderwerp van de biografie een grootvader van een jurylid betrof, een andere keer omdat een jurylid als begeleider betrokken was bij het promotieonderzoek dat de basis vormde van de publicatie.

Ik noem hier de voor de Mr. J. Dutilhprijs 2016 genomineerde auteurs in alfabetische volgorde:

Ariëtte Dekker: *Anton Kröller : Leven op krediet*

De biografie van Ariette Dekker onderzoekt het persoonlijke én zakelijke leven van zakenman Anton Kröller. Ondanks het feit dat er weinig archiefmateriaal voorhanden was, weet Dekker de complexe materie helder te verwoorden.

Ida Jager: *Evert en Herman Kraaijvanger : architectonische noblesse*

Dit inhoudelijke en informatieve boek is geen biografie maar oeuvre-overzicht van de gebroeders Kraaijvanger die in Rotterdam meerdere ontwerpen hebben gerealiseerd. De prachtige schrijfstijl van Ida Jager kent een geconcentreerde woordkeuze.

Kees Rouw: *Sybold van Ravesteyn : architect*

Mooi uitgegeven boek waarin Kees Rouw respectvol schrijft over architect Van Ravesteyn, van wie we nog steeds Diergaarde Blijdorp kennen. Hij was lange tijd in dienst bij de NS en tekende dan ook voor de inmiddels verdwenen stations Centraal en Hofplein.

Tjeu Strous: *Hannema's universum*

Hannema's universum biedt genoeg materiaal voor een spannende film. Tjeu Strous laat zich niet verleiden tot het schetsen van een simplistisch beeld van de beruchte oorlogsdirecteur van museum Boijmans van Beuningen.

Hans Zirkzee: *Jazz in Rotterdam: de geschiedenis van een grotestadscultuur*

Uit alles blijkt de liefde van de auteur voor jazz en Rotterdam in dit aanstekelijke boek. Het is het resultaat van zeer uitputtend onderzoek naar de geschiedenis van de jazz in Rotterdam.

Er kan er maar een de winnaar zijn...

In het winnende boek staat niet de fysieke stad centraal. Het beschrijft de culturele dynamiek van een havenstad, die al in een vroeg stadium in contact kwam met ontwikkelingen elders in de wereld.

Het is een boek dat de geschiedenis van de stad toegankelijk maakt voor een breed

publiek, wat een belangrijke criterium is van de prijs. Het uitputtende, zeg maar encyclopedische werk is essentieel voor elke kenner maar is tegelijkertijd toegankelijk voor niet per se door dit onderwerp geobsedeerde lezers. Het biedt de lezer de mogelijkheid om de geschiedenis in fragmenten tot zich te nemen en het bevat veel bijzonder en aantrekkelijk, soms niet eerder gezien beeldmateriaal.

De winnaar van de Mr. J. Dutlihprijs 2016 geeft blijk van een totale overgave aan en bezetenheid van zijn onderwerp, wat eigen is aan het onderwerp zelf – de jazz. De stadsgeschiedenis geschreven aan de hand van jazz – het ligt niet voor de hand maar het resultaat is zeer geslaagd.

Daarom is de winnaar van de Mr. J. Dutlihprijs 2016 voor het beste historische boek over Rotterdam: *Jazz in Rotterdam* van Hans Zirkzee.